

HAJDUFÖLD

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. ~~50 50 50 50~~ KIADJA A HAJDUMEGYEI FÖLDMIVES NÉPSZÖVETSÉG.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, MESTER-UTCA 23. IDE KÜLDENDŐ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI ÜGYEIRE VONATKOZÓ MINDEN MEGKERESÉS. TELEFON: 503. ELŐFIZETÉSI ÁRA EGÉSZ ÉVRE 12 KOR. EGYES SZÁM 30 FILLÉR.

Ellenforradalom?

Minisztertanács február 2-án a közel tizenkét órai tanácskozás után elfogadta a földbirtokreform törvényjavaslatát, amelyet *Búza Barna* miniszter egy-két nap alatt véglegesen elkészít, úgy, hogy a néptörvény alkalmasint a közeli napokban már megjelenik. Ez az egyik hír.

A másik pedig ugyanazon nap süvít végig az országon és azt hirdeti az álmélkodó világnak, hogy Székesfehérvárott a régi rendszer feudális és virilista urai, a birtokosok, több ezer holdak urai ellene szegülnek a fiatal népközletársaság szociális törekvéseinek és nyílt harcot hirdetnek az új világrend ellen.

Az egyik hír azt mondja, hogy végre valahára tető alá kerül a törvény, mely minden földművelő munkást emberré tesz, megadja neki a módot, hogy emberhez méltóan élhesse le munkás életét, hogy az új világrend kiépítésének nagy munkájában ő is alkotó ereje legyen a boldogabb, a jobb jövőnek; a másik meg arról szól, hogy néhány nagyúr, aki úgy látszik átaludta ezt a véres öt esztendő, ki nem látta, hogyan pusztult el a harcok poklában a munkásnép színe-java, osztályok és egyesek uralmának érdekében, visszakívánnák a régi időket, mikor, mondjuk, egy álmatlanul eltöltött éjszaka után milliókat küldtünk a vágóhídra, mindent megfontoltan és mindent meggondoltan, amikor a kiváltságos osztályok igaztalan akarata szabta meg milliók számára a bilincsbeverés, az elnyomás törvényeit.

Ohó! nagy jó uraim! Így nem játszunk.

A multtal torkig vagyunk, nem kérünk abból mi jottányit se. Eljött az ideje annak, hogy minden ember szint valljon. Aki ma habozik, aki ma képzelődik, balra sandít, jobbra néz, az éppen olyan árulója az igaz ügynek, mint azok, kik úgylátszik érkezettnek látták az időt, hogy nyílt sisakkal álljanak ki és kibontsák a reakció és ellenforradalom zászlaját. Mintha már szó lett volna ezekről ezen a helyen?

Nos hát tudja meg ország-világ, a türelmetlenkedők, az idegeskedők is, hogy a legkínéletlenebb harc minden eszközzel ott leszünk, ahol a nyíltan meghirdetett reakcióval szemben kell állani. Ott leszünk, ahová bennünket állítani jónak látják.

Mert egyet ne felejtünk el. Nemcsak a tisztesség, a becsület kérdése reánk nézve, hogy a földműves népet a maga igazainak érdekében vívott küzdelmében cserben ne hagyjuk, hanem az ország érdeke is. A hajdudarmegyei földműves nép ritka megértéssel, a szeretetnek számtalan jeleivel elhalmozva sorakozott egy gondolat köré, egy zászló alá, hogy a földművelő nép vegye sorsát a maga kezébe. Ha ti, nagy jó urak ezt a zászlót ki akarjátok csavarni a nép kezéből, úgy fordulhat, hogy a zászló nyelével kiporolják gúnyátokat.

Jó lesz a tüzzel nem játszani. Az ipari munkásság óriási többsége és ezt százszor és ezerszer sem árt hangsúlyozni, példás önuralommal és fegyelmezettséggel védte meg a forradalmi vívmányokat. Ha történtek is itt-ott apróbb túl-

Sesztina Lajos

vaskereskedése Debreczen

Telefon 6. sz.

Piacz-utca 23.

Alapított 1852-ben.

Vaskereskedés, gazdasági és szőlőművelési eszközök raktára.

Ha Felvidékünk ismét felszabadul a csehek uralma alul, akkor a magyar gyárak munkás kezei készítette vasanyagokkal ismét elláthatom régi kedves vevőimet, Hajdumegye magyar gazdáit.

lépések, hisz ez elvégre érthető: forradalmi légkörben élünk. De általában véve az egész ország halálját érdemlő módon teljesíti nehéz feladatát. Az ország lakosságának nagy többségét alkotó földmivelő nép ezideig megszervezve nem volt, csak most kezd öntudatra ébredni. És jaj volna a kiváltságos osztályoknak, ha ennek a népnek vitathatlan emberi jogait, melyek most kezdenek valóra válni, hátráltatnák, vagy megsemmisíteni törekednének.

Reméljük, hogy a székesfehérvári eset az ottani nagyurak ellenforradalmi játéka, csak szórványos jelenség, s a régi rendet visszasírók csenevész kísérlete. De egyre int bennünket és pedig sürgősen: összefogni azonnal mindenkinek, kik az új világrend hívei és ne egymás ellen, hanem egymással a közös ellenség ellen. Az egyesítő munkára, a közös védelemre készen állunk. És mindenkiféle résen leszünk!

Reitz János.

Szabad hajduk, védjétek meg az ősi földet!

Gondolatok egy cikk fölött.

(Zs) Móricz Zsigmondnak, a mai irói gárda egyik kiváltságának a napokban megjelent „Népszavazás” című írása, amelyet a napilapok hírei szerint a népközmán százezernyi példányban fog kinyomatni és a földmivelő nép között széjjelosztani, gyönyörűséggel tölthet el minden embert, aki foglalkozik a nép ügyesbajos dolgaival. Közvetlenül halljuk magát a népet, a paraszti sorban levő ninesteleneket és azok okos, józan, higgadt vezéreit egy olyan nagy művésznak a kíséretében, mint amilyen Móricz Zsigmond. És kibontakozik előttünk az alföldi földmivelő népnek minden nyomorúsága, még olyan is, miket eddig észre se vettünk; de panaszkodásuk nem nyafogó siránkozás, hanem komoly megállapodás. És túl mindezen, minden szenvedésen, a múltak minden keserűségein, amik fel-feljajdulnak a vezérek ajkáról, szerelmük örök tárgyáról, a földről szólva; a magyar fajtát szerető emberek nagy és igaz öröme, a sok nélkülözés, a sok elmellőzés, a sok lekisebbités között ott áll, egy kissé talán zordonan is, de megértő szívvel és higgadt komolysággal, de elhatározottan a magyar földmivelő nép.

Ott áll és vár. És figyel . . . Oh! ezt a népet nem lehet behálózni, ezt a népet nem lehet ma már üres ígéretek délibábjaival elbolondítani, ennek most már valóság kell, kézzelfogható valóság. Hiába megy ki közülük bárki is, akár innen, akár túlról bármilyen mézes-mázos szóval, ez a nép vár és figyel és nem csap fel mindjárt az első szóra.

És ha látjuk az igazi földmivelő néptől távol álló osztályok nyugtalanságát és idegeskedését és másfelől az ő fölényes komolyságukat, megértésre hajló szándékukat, meg tudjuk érteni higgadtságuk és befelé való

gondolkodásuk okát. Ez az ok az öntudatra ébredt erő. Ez az erő mérlegel, nem vág a lehetetlennek, nem megy olyanba, ami kockajáték, hanem meghányja-veti a lehetőségeket, de azt azután végre is hajtja, ha török szakad.

És ez az erő ma a legfontosabb minden erők között, mert ez az erő adja meg mindennapi kenyerünket. Jól mondja Móricz Zsigmond, hogy a magyarság életben maradásának kérdését a földmivelők érdekei szabják meg, hiszen Magyarország lakosságának 64 százaléka őstermelésből él, Hajdumegyében pedig 79 százalék. És mégis — hogy szósz szerint idézzünk — „a sajtó, az irodalom s tudományos könyvünk nem ismerik s nem is foglalkoznak a földmivelő néppel. Ebben a szellemi alakulásban is, amely ma egészen új alapokra akarja fektetni az emberiség életét, a földművelőket csak anyagnak tekintik, amellyel kényszer útján akarják elfogadtatni azokat az elveket, melyeket egy kívül álló elem állapít meg, mint javukra szolgálót”.

De mintha nem egészen így volna. Vannak jelek amelyek arra vallanak, hogy az öntudatra ébredt erő meg tud állni a maga lábán is, sőt járni is fog. De nem jár szalagon, hanem önszántából és azon az úton, amelyet maguk választanak. Ennek az útnak keresésére induljon el a vezető értelmiség minden számottevő embere, bárkinek hívják is és bármilyen párthoz és felekezethez tartozzék is, de az egyéni, osztály- és pártérdek teljes kizárásával és akkor megcsinálhatnák együtt az új világrendet, melyben — Móricz szerint — minden ember egyformán kaphatja meg azokat az értékeket, amelyek minden embernek egyformán kijárnak.

És ennek a feladatnak keresztülvitelére, mely a

Alföldi Takarékpénztár R. T. Debreczen, Piacz-u. 16. (Saját ház)

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete.

Riaptőke 2,400,000 K

Tartaléktőke 1,770,000 K

Betétállomány 40,000,000 K

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekkszámok. Váltóleszámítás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírok és árukra. Saját áruraktár. Idegen pénznemek vétele és eladása. Átutalások hadifoglyok részére. Safe-deposit (magánpénztár). **AFFILIÁLT INTÉZETEI:** Kabai Takarékpénztár Rt. Nádudvar. Takarékpénztár Rt., Hajdunánási Gazdasági Bank Részv. társaság, Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank R.-társaság.

magyarság életben tartásának alapfeltétele, minden igazságos és jó embernek össze kell fogni, nem nézve azt a keveset, ami egymástól elválaszt, hanem azt a sokat, ami egybekapcsol.

Mert el kell következni az új világrendnek, melynek egyetlen törvénye az amerikai „Függetlenségi nyilatkozat” bevezető szavai: „Minden személynek egyenlő

és elidegeníthetlen joga van az élethez, a szabadsághoz és a boldogság utáni törekvéshez.”

Ennek az új világrendnek el kell jönni vagy békés megértés útján, vagy a hatalom félelmetes erejével. Miért ne lépnének mindazok, akik az emberiség élet-tölkéjének, a földnek szolgálói, az első útra?

A téli nedvesség megőrzése a talajban.

A nagy magyar alföld egyik legnagyobb baja a nyári tartós szárazság. Sokszor hónapokig nem kap sem a föld, sem annak terménye egy jó kiadós esőt. Igazán csodálkozni lehet azon, hogy ilyenkor minden növényzet ki nem sül.

Igen gyakran tapasztaljuk azonban azt, hogy tartós szárazságok esetén is a termények elég jól díszlenek és ha nem is nagy, de türhető termést adnak. Ezek azok a földek, amelyeknek gazdái ismerik azokat az eljárásokat, amelyeknek segítségével a talajban a téli nedvesség megőrizhető.

A talaj nedvességének a megőrzésére egyik legbiztosabb eljárás az, hogy *ősszel a tavasziak alá mélyen szántunk*. Igen természetes, hogy a mélyen megszántott talaj az őszi esőből és a hóleből többet képes elnyelni, mint az, amelyik szántatlanul maradt. Az ősszel megszántott földet tavasszal nem kell megszántanunk, hanem csak elboronáljuk és vethetünk belé. A kikelő terményeket vagy vasberenázzuk, vagy kapáljuk. Ezen talajmunkálatokkal a hajszálcsovességet megszakítjuk s így megakadályozzuk a talajban lévő nedvességnek felfelé áramlását s ezzel a talaj kiszáradását. A talajból ugyanis a nedvesség úgy áramlik felfelé, mint a petroléum az égő lámpában. És amint a nedvesség a föld színére ér, elpárolog, a talaj pedig gyorsan szárad ki. Ennek a megakadályozására pedig az egyedüli biztos eljárás az, hogy boronálással vagy kapálással a talaj felszínét mennél gyakrabban és mennél porhanyóbbá tesszük.

Hogy a megmunkált és megporhanyított föld nem szárad úgy ki, mint a megülepedett, annak legszembe-tünőbb bizonyítéka a vakond-túrás, amely egész nyáron át nyersen marad, míg a mellette lévő, megtaposott gyalogút kökeménységűre kiszárad és megrepedezik.

Az őszi mély szántásnak ezenkívül még egy másik nagy előnye is van és ez az, hogy a talajt a tél fagyának kitesszük. A fagy a talaj halmazállapotán, vagyis kötöttségén okoz igen jó elváltozást.

Ugyanis az őszi mélyszántás alkalmával a kötött talaj nagy rögökben fordul fel. A rögöket azonban nem boronáljuk szét, hogy azok az őszi esővízzel eltelve, a fagy által porladnak szét. Részben a fagy, részben a légköri nedvesség a talaj sóit megtámadják, azokat feloldják, vagy könnyen oldhatókká teszik s így minden külön költség nélkül a növények tápláló anyagát szaporítják.

Nem ok nélkül mondják tehát a gazdák azt, hogy egy jó őszi szántás felér egy fél trágyázással.

További előnye az őszi mélyszántásnak, hogy az alsóbb rétegből olyan talajt hoz fel, amelyben még az úgynevezett öserő benne van. Csakhogy arra kell vigyázni, hogy egyszerre nagyon mélyre ne találjunk menni. Elég, ha négy-ötévenként egy-egy újjal eresztjük alább az ekét.

Ugyancsak egyik nagy haszna még az őszi mély szántásnak az is, hogy a növények gyökerei mélyebben helyezkedhetnek el s így a szárazságot kevésbé érzik meg. Tehát ősszel szántunk mélyen és azt tavasszal boronálják meg.

Gazda.

Könyörtelenül le kell leplezni az uzsorásokat!

Ullmann Salamon

nagykereskedése

Debreczen, Piac-utca 69. szám alatt.

Vármegyeházzal szemben. +++ Telefonszám: 382.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát fűszer-, gyarmat-, festék-, anyag-, cukorka-, ásványvíz- és mezőgazdasági árúkbán.

— Szőlő kiszolgálás, legolcsóbb napi árak!

Somossy László

Debreczen, Kistemplombazár.

Telefonszám 30.

+++++

Telefonszám 30.

Hajdu vármegye szállítója. ■ ■ Vászón-, divat-, szőnyegárúház.

Szervezkedés.

Felhívás a vidéki szervezetekhez és olvasóinkhoz.

Felkérjük a Földműves Népszövetség összes vidéki helyi szervezetelt, illetve a Népszövetség helyi szervezetelnek vezetőit, hogy a szervezkedés minden részletéről lehetőleg minden héten kimerítő tájékoztatást küldjenek be a „Hajdúföld“ szerkesztőségéhez.

Hajdunánás városában január 31-ikén indult meg a földműves népszövetség szervezkedési munkálata. A szervezkedés megindításában és sikeres folytatásában a főérdem Kállai Imre, Sebestyén Miklós, Nikodemusz József és Kolozsvári Mihály derék hajdunánási polgártársainkat illeti, akik fáradhatatlan és lelkes buzgalommal szervezik a szövetséget. A szövetségnek ott már eddig is több mint ezer beiratkozott tagja van s a tagok száma napról-napra rohamosan nő.

Vasárnap, e hó 2-ikán a központi szervező-bizottság megbízásából Gábor József és dr. Rényi Andor kint voltak Hajdunánáson, hogy a szervezkedésről tájékozódást szerezzenek — s örömmel állapították meg, hogy a szervezkedés nagyarányú sikerrel folyik. Délután két órakor a függetlenségi körben értekezletet tartottak s ott kifejtették a földműves népszövetség megalakításának fontos indokait, annak demokratikus és szociális gazdasági céljait és azt, hogy milyen irányban és meddig lehet és kell, hogy a szociáldemokrata párttal együttműködjünk.

A szervezkedő gyűlés e hó 9-ikén lesz Hajdunánáson és pedig előreláthatólag oly óriási sikerrel, hogy a szövetség majd egész Hajdunánás városának derék földművelő polgárságát magában fogja egyesíteni.

Követeljétek az általános titkos választást!

Mi az újság?

Az ideiglenes földreform kész.

(Pár hét múlva Hajdumegyében osztják a bérleteket.)

Február 2-áról 3-ára virradó éjjel tárgyalta le a minisztertanács a földreformról készített törvénytervezetet, mely alapja lesz az új Magyar-

országnak, megteremtője a föld népe megalégedésének és jólétének. Ha okosan és becsületesen megoldják e nagy kérdést a végrehajtó szervek is, akkor a magyar nép jövőjét évszázadokra biztosították. Az új honfoglalás nagyszerű műve lesz ez.

Az országos néptörvénytől teljesen függetlenül oldotta meg a folyó gazdasági esztendőre a földreform kérdését *Rásó István*, Hajdúvármegye kormánybiztos főispánja a vármegyében. Hónapokon át dolgozott lelkesen a népért, hogy olcsó bérlethez juttassa a földnélküli munkásnépet. Munkáját teljes siker koronázta: pár hét múlva már osztják is a földet több ezer kisembernek s ha jó gazdasági esztendő virrad ránk, amilyen gazdabiztatónak ígérkezik, akkor Hajdúvármegye népe hamarosan feledni fogja a hosszú háború keserveit és ha talpra áll a földműves nép, talpra állítja az iparost is, termelt nyersanyagával üzembe állítja a munkásságot foglalkoztató gyárakat, melyeknek kéményei most nem füstölögnek, mert nincs nyersanyag, nincs szén. Akkor lesz minden, mert a földműves nép munkája nélkül nincs semmi. Ez az alapja mindennek.

Hogy mit jelent a *Rásó István* munkája, azt nemcsak tudja, de hamarosan érezni is fogja az egész vármegye, melynek földműves népe hálával és szeretettel van iránta, de tudja a köztársaság kormánya is. A múlt vasárnapi minisztertanács ülésén dr. *Búza Barna* földművelési miniszter a legteljesebb elismeréssel adózott működése iránt, azt mondván róla, hogy a legtöbbet dolgozott a népért és a legtöbb eredményt is érte el. Az ő javaslatát, mely az ideiglenes megoldásra vonatkozik, külön szakaszként illesztették be a törvénybe.

Íme, ilyen „reakciós“ főispán *Rásó István* és hogy milyen „titkos királpárti“, megmutatta azzal, hogy az elsők közt lépett a debreczeni köztársasági párt tagjai sorába. Soha olyan nagyot nem tévedett a szociáldemokrata párt, mint mikor az ő távozását követelte. Fejérmegyében kell keresni a reakciósokat, nem a szabad hajdúk földjén! A nép ellenségeit kell üldözni, nem a jóltevőit!

Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár R. T.
 Debreczen, Vargakert. Városi raktár Petőfi-tér sarkán, a nagyállomás mellett
 Vetőgépek, lógereblyék, ekék, boronák és gazdasági szekerek gyártása.
 Magyar munkáskezek készítményei.

Gyári telefon 751.

Városi raktár telefonja 789.

Termelni kell. *Búza* Barna földművelésügyi miniszter a termelés biztosítása céljából törvényjavaslatot készített. A törvényjavaslat odairányul, hogy *megművelletlenül nem szabad hagyni olyan területet, mely eddig megművelve volt.* Igásállatokat, gazdasági felszereléseket elidegeníteni, vagy elszállítani csak a törvényhatóság területén működő kormánybiztosság engedélyével szabad. A kormány felhatalmazza az elsőfokú közigazgatási hatóságot, hogy *az 1919. évi földművelés biztosítására a személyi és egyéb szolgáltatások igénybevételét elrendelhesse és ha kell, a közmunkaerőt kirendelhesse.* A kézi és igásmunkateljesítés díjazását a mezőgazdasági békéltető és bérmegállapító bizottság állapítja meg. Olyan birtokos földjét, aki csak azért nem akarja megműveltetni a földet, mert nem akar nagyobb munkabért fizetni, a hatóság *kényszer útján bérbe, vagy részes művelésbe adja.* Ha pedig a bérlő alhaszonbérletbe adja ki a földet, ez esetben csak 10 százalékkal igényelhet magasabb bért, mint amennyit maga fizet. Egy másik rendelet azokat a visszaéléseket akarja megszüntetni, amelyeket az albérletekkel üznek. Van eset rá, hogy az albérlet 100—200 százalékkal is magasabb bért fizet a bérlőnek, mint amennyit a bérlő használatára kitesz. Ilyen és ehhez hasonló esetekben az albérlet követheti az *albérletösszeg leszállítását.* Végre hazafias felhívások mellett komoly intézkedés is történik a termés biztosítására, melyet kölcsönös huzavonával, egymás lehurrogásával elintézni nem lehet. A munkaadónak és munkásnak kölcsönösen meg kell egymást érteni, közeledni kell egymáshoz bizalommal, nem ellenségesen. Ehhez szükséges, hogy idegen elemek ne avatkozzanak a földművesek dolgaiba. A földművesnek, munkaadónak és munkásnak egy táborba kell tömörülni: ez a józan politika.

Gazdasági és munkáskamarák. A népköztársaság a földműveléssel foglalkozó lakosság érdekeinek képviselőjére és az ország mezőgazdaságának fejlesztésére jövőben gazdasági és munkáskamarákat óhajt létesíteni. Tagok lehetnek férfiak és nők, akik mező, erdő, szőlő vagy kerti gazdaságok munkaadói, illetve munkásai. A gazdasági kamarák szervezete négy fokozatra oszlik, úgymint 1. községi gazdasági, illetve munkáskamarák, 2. járási gazdasági, illetve munkáskamarák, 3. kerületi gazdasági, illetve munkáskamarák, 4. országos központi gazdasági, illetve munkáskamara. Tagság kötelező lesz, tagdíjat közadó módjára fognak beszedni. A munkás kamarák juttatásait felerészben a munkaadó és felerészben a munkás fizeti.

Jegyzőválasztás. Egyeken *Angyal* Antal másodjegyzőt óriási többséggel jegyzővé választották. *Angyal* Antal eddig is a kisemberek gyámolítója volt. A hadi özvegyek és árvák ügyét annyira lelken viselte, hogy ezek halálából testületileg tömegesen vonultak fel a választásra.

Községi gyógyszerterek. Hajdudorog és Hajdúhadház nagyközségekben a második gyógyszerteret felállítását kérték magánosok. Ha a gyógyszerteret jövedel-

mezősége kilátástalan lenne, bizonyára nem kilincselnének úgy érte. Tudvalevő dolog azonban, hogy a gyógyszerterek jövedelmező üzletek és ha már felállításuk szükséges, akkor a községek szerezzék meg a patikajogot és adják bérbe. Így legalább a közjövödelmeket szaporítják és a gyógyszerészbérlő is inkább igyekszik kielégíteni a közönség igényeit, ha függőségi viszonyban van.

Az állatbiztosítás kötelező lesz. A magyar földművelésügyi miniszteriumban törvényjavaslatot készítenek az állatbiztosítás kötelezővé tételéről. A biztosítás céljaira állami szövetkezetet akarnak létesíteni és csupán szarvasmarhákra és tenyészbikákra fog kiterjedni. E javaslatát a miniszter szűkebb körű bizottság elé fogja terjeszteni.

A tengeri ára februárban. A közönséges (lófogú) és kevert tengeri ára esővesen 46 kor. februárban, morzsolva 54 K 40 fill., a fajtengerié pedig 52 K 60 fill. és 62 K 60 fill., a csutkáért 8 K 50 filléres térítés jár mázsánként.

Hogy áll a földkérdés. A földbirtokkérdésről szóló törvényjavaslat súlyos gondokat okoz a minisztertanácsnak, amely majdnem minden ülésén foglalkozik e nagy problémával. Az ország különböző részeiből érkező hírek szerint *egyes községekben és vármegyékben szenvedélyesen sürgetik a földosztás végrehajtását, másutt viszont nem nagyon lelkesednek a földért.* Olyan jelentések is érkeztek Budapestre, hogy a földnélküliek nem kívánnak földet, mert azt hiszik, hogy napszámbeikkel jobban jönnek ki. A 4—5 holdas törpebirtokosok azért nem kívánják birtokukat 10 holdra kiegészíteni, mert attól félnek, hogy ha több földjük lesz és idegen segítségre szorulnak, a magas napszám miatt nem tudnak kijönni földjükből. Mindebből az következik, hogy *a kormánynak a földosztás kérdésében a tényleges szükséghez kell mérni az eljárás sürgősségét.* Ott, ahol a nép sürgeti a földosztást, ott haladéktalanul meg kell kezdeni a földéhség kielégítését. Ahol viszont nem sürgetik, ott még várjanak vele. A birtokfelosztásnak ez a fokozatos végrehajtása legfőbb biztosíték arra, hogy a földosztásnál nem hebehurgya, hanem alapos és így eredményes munkát végez a kormány. De ez az egyetlen ellenszere a vidéki mezőgazdasági elégületlenségnek is. Ami legfőbb, csak így lehet biztosítani a jövő évi termést és általában a mezőgazdasági munka folytonosságát.

Drága lesz a földbirtok. Budapesten a minap egy kiváló nemzetgazdász előadást tartott a kis- és törpebirtok berendezéséről. Bebizonyította, hogy a tízholdas parcella fölszereléssel és forgótőkével együtt több, mint 30.000 koronába kerül a jelenben és a közeljövőben. míg a tiszta jövedelem — már leszámítva a tőkeösszeg kamatát — mintegy 650 korona lesz. Innen magyarítható aztán, hogy az ország több vidékén maguk a gazdasági eselések és munkások a mai időt nem is találják alkalmasnak a földosztásra.

Mi lesz a vetőmagokkal. A tavasz nagy léptekben közeledik. Őszi vetés kevés és ebben is sok kárt tett a drótféreg. Tavaszra nincs vetőmag. A gazdák már régen kérték a vetőmagot, e helyett posztót ígérgetnek. Ez is jó és szükséges, de elsősorban vetőmagról kellene gondoskodni. Konyhakerti magvakban is nagy hiány van az egész országban, az idevonatkozó intézkedést nem ismerjük, mindkettőt nagyon figyelmébe ajánljuk a kormánynak, hogy későn ne érkezék majd.

Elmarad az amerikai búza. Az Északamerikai Unió mezőgazdasági hivatala Európa 1919-iki beviteli szükségletét a következőkben állapítja meg: 9 és $\frac{1}{4}$ millió hektoliter rozs, 65 millió hl. árpa, 40 és fél millió hl. zab és 93 millió hl. tengeri. Búzáról nem emlékszik meg a hivatal, úgy látszik Amerikának magának is szüksége van a jövő évi búzatermesre.

Van már citrom és narancs. Az Olaszországgal megindult forgalom következtében egy régen nélkülözött élvezeti cikk került a piacra: a citrom és narancs. A múlt héten Bécsben már 30—40 fillér volt a citrom darabja. Budapesten még mindég 3—4 koronáért adják darabonként. Érthetetlen ez az árkülönbség. Az árvizsgáló-bizottságnak jó lenne már e téren is rendet csinálni.

Ahol még alszanak. A szegedi dandárbírósnál még alszanak; odá még nem hatolt el a forradalom, ott még most is a „M. kir. szegedi honvéd dandárbírósnak” köriratú, koronás bélyegzőt használják 3 hónappal a forradalom után is, holott azt is a múzeumba kellett volna már helyezni. De ez lenne még a legkisebb hiba, mert sokkal nagyobb baj az, hogy ott még a régi szellem az úr; bizonyítja ezt Fodor György hajdudorogi volt népfelkelő esete is, akit a katonai büntetőtörvénykönyv 156. §-ába ütköző függelemsértés vétségéért még ma is üldöznek. Fodor György 42 éves „öregcsont” népfelkelő függelemsértési esete a következő: 1918 szeptember 30-án futólépést vezényeltek a századnak, bizonyára büntetésből. Fodor elfáradt már az 50 hónapos hadiszolgálatban és nem lógatta a nyelvével tovább, hanem kilépett a sorból. Pécsi Lajos őrmester dühbe gurult és kiadta a parancsot Borsi Imre szakaszvezetőnek, hogy ezután minden reggel kivonuláskor a futólépést gyakoroltassa Fodorral. Az öregcsontot előhívta a méreg és tiszteletellenesen nyilatkozott: „Bánja az isten, jól van, bánja az isten!” Ezért aztán letartóztatták és csak október 30-án helyezték szabadlábra. Mire hazaért, már kiűtött a forradalom és megszűnt a katonáskodása az öreg népfelkelőnek. De nem szűnt ám meg a függelemsértési ügy, még ma is hajkurásztatják miatta. Ugy látszik, a szegedi dandárbírósnál még nem ébredtek föl, ott még alszanak.

A rézgálic és szénkéneg ára. A földművelésügyi minisztérium, minthogy most már elég rézgálic és szénkéneg felett rendelkezik, hozzá fog annak elárúsításához. A tizholdon aluli szőlőbirtokosoknak 6 K-ért adja a rézgálicot, a tizholdon felüli birtokosoknak 9 koronáért.

A szénkéneg árát ugyanígy állapította meg a minisztérium. Ezek a magas árak abból magyarázhatók, hogy a gyárak még a régi drága anyagból, drága üzemköltségen állították elő a jelenlegi készlet egyrészét, más részét külföldön drága pénzen szereztek be, így olcsóbban jelenleg nem adhatják tovább.

Rumdrágítás miatt feljelentett kereskedő. A téglási nemzeti tanács árdrágítás miatt feljelentette Kraus Mór hajduhadházi szatócsot, mert a rumot maximális áron felül árúsította. Példásan kell büntetni az árdrágítókat, úgymint ritkán kerülnek hurokra.

Védeni kell a vasutakat. A kormány köriratban hívta fel a közigazgatási hatóságokat a vasutak védelmére. Szomorú dolog, hogy erre szükség van, mert mindenkinek tudni kellene, hogy a legnagyobb közérdek a vasutak védelme. A vadállatias pusztításnak, amit elkövettek, most valja kárát a közönség, mikor télvíz idején tört ablakú kocsikban kénytelen utazni. Hány ember pusztul el a vasuton szerzett betegség következtében? Agyon kellene ütni azokat a gazfickókat, akik ok nélkül pusztítják az államvagyonot és annyi szenvedést okoztak embertársaiknak.

Nem kell a papirzsák. A papirszövet gyárakban, és kereskedőknél milliószámra hevernek a papirzsákok, nem kell senkinek. A sok millió darab összegyűlt papirzsákot a Zsákbizottság részére szeretnék eladni a zsáküzerek, a Zsákbizottság azonban hallani sem akar a vételről. Oka az, hogy a papirzsákok alig használhatók és azonfelül nagyon drágák is. A malmok nem vehetik át a papirzsákot, mert megdrágítaná a lisztet, ennek meg a fogyasztók látnák kárát. Az a terv sem viheto keresztül, hogy a malmok adják át érte a szövetkereskedőknek a vászonzsákjaikat fehéreneműkészítés céljaira. Mindenekelőtt nagyon kevés ilyen zsák van, mert a háború alatt a vászonzsákok használhatatlanná váltak. Azonfelül nincs is céna, úgy, hogy nem lehetne rögtön fehéreneműt készíteni belőle.

Négy nemzetőr balmazúvárosi foglalása. Lichtschein Dezső balmazúvárosi nagybérlnél a szolgálatot teljesítő 4 nemzetőr lefoglalta a lakást, ott kényelmesen berendezkedett és kezelésbe vette a birtokot: rendelkezéseket tettek és utasításokat adtak, mintha ők lennének a tulajdonosok, a bérlet pedig megakadályozták abban, hogy lakásába lépjen. A debreczeni karhatalmi parancsnokság ugyan eltávolította a 4 nemzetőrt, azonban az eset nagyon jellemző, mert ez már a gyakorlati kommunizálás kísérlete volt.

Háborús segély és családi pótlék. A kormány Hajdumegye községi alkalmazottjai részére háborús segélyben 19.380, családi pótlékban 14.000 koronát, az orvosok rendkívüli segélyére pedig 9600 koronát utalványozott ki.

Aknamunka Földesen. Földesi tudósítónk írja, hogy néhány nap óta lelketlen izgatók azzal a hírrel haran-

gozzák be a községet, hogy a hajduvármegyei földműves népszövetség ellenforradalmi egyesülés, sőt egyenesen királysági. E hitvány jellemű embereknek sikerült is a könnyen hívőket felültetni és rövid időn belül az egész község békéjét felzavarni. A földműves népszövetség szervezőbizottsága e hír vétele után rögtön a leghatározottabban kijelenti, hogy e híresztelés teljesen a légből kapott aljas rágalom. A földműves népszövetség legteljesebb mértékben elítél minden ellenforradalmi törekvést, egyenesen örültnek tarja azokat, akik ma a népszabadság hajnalán a régi uralmat visszakívánják. *A népszövetség a népért alakult meg, a néppel akar dolgozni a Magyar Népköztársaság boldogulásáért.* A népszövetség addig is, míg megtudja a gyékény alatt bújkáló konkolyok kiletét, aljas szándékú merényletükért a közmegvételnek adja át őket. A földesi becsületes földműves tagtársainkat pedig arra kérjük, hogy ne üljenek fel e hazug rágalomra, hiszen ezeknek csak az a céljuk, hogy köztünk szakadást, visszavonást keltsenek, mert már irigylük a mi becsületes munkánk és tiszta igazságunk diadalát.

Alsó-, Felső-Józsároi húsz tagú küldöttség járt e hó 3-án Hajduvármegye kormánybiztosánál, ezek abbéli óhajukat fejezték ki, hogy a földigényjogosultak egyfelől a Hartstein-féle szentgyörgyi birtokból, másfelől a Steinfeld-féle macsi birtokból részint megállapított bérösszegért, részint részesben kapjanak földet. Rásó István főispán kormánybiztos biztosította a küldöttséget, hogy ez az óhajuk még ebben a gazdasági évben teljesedni fog.

Földet kap a mipepécsi nép. A földhöz jutás kérdése még mindig olyan kezdő állapotban van, hogy végleges rendezésére évekre van szükség. Rásó István kormánybiztos, hogy addig is földhöz juttassa a földnélkülieket, felhívta a vármegye nagybirtokosait és magukat a községeket, hogy addig is, míg a törvényhozás véglegesen intézkednek a földhöz jutás kérdéséről, átmenetileg bérlét útján juttassák földhöz a szegény embereket. A nagybirtokosok és bérlők megértvén az idők jelét, készséggel járultak a tervhez és legtöbb helyt már kölcsönös megértéssel a megegyezéshez közel jutottak a földigénylők és tulajdonosok. Néhány helyt már meg is egyeztek. Így *Mikepércsen* is. A nagyváradi latin szertartású katolikus káptalan mikepércsi gazdasága 310 kat. hold fekete földet holdanként 40 koronáért bocsátott a község lakosságának rendelkezésére, önként vállalta, hogy az ebben levő 25 kat. hold lucernát saját igájával vetés alá szántatja. Külön 50 kat. hold homokot adott holdanként 25 koronáért és végezetül 100 kat. hold tengerit felesbe. Természetesen ez a megegyezés átmeneti, ez évre szóló bérlét.

Mégis kell a föld. Debreczenben a földigényjogosultakat összeíró bizottság előtt kezdetben bizalmatlanságból alig jelentkeztek. Később, midőn a földnélküliek megértették, hogy itt nem az ő becsapásukat, hanem javukat szolgálják, tömegesen jelentkeztek földért. A legutolsó napokban a jelentkezők száma meghaladja a 2200-at. Ha összeírás még folyik, a szám mindenesetre növekedni fog.

Ki akar csendőr lenni? A debreczeni VIII. csendőrkerület parancsnoksága a létszámemelés folytán próbacsendőröket keres. Felvétetnek, akik 10 hónapi harctéri szolgálatot tudnak kimutatni, 23—30, esetleg 30—40 év közötti életkorúak, nőtlenek vagy özvegyek, írni-olvasni tudnak, feddhetlen és büntetlen előéletűek, testileg alkalmasok. Kivételesen felvétetnek nős emberek is. A próbacsendőr évi fizetése 1200, pótzsoldja 1200 korona és napi 10 korona póttdíj, tehát havonként 500 korona fizetés. Hány diplomás ember van, aki 20 évi szolgálat után sem vihette ennyire?

Slettetik a földosztást. A földművelésügyi miniszter Hajduvármegye kormánybiztosának teljes felhatalmazást adott, hogy addig is, míg a földbirtok ügye törvényhozásilag biztosítva lesz, ott, ahol a földet kérők kívánják, a földosztást vagy bérbeadást kezdje meg és e célra mérnökeket rendelkezésére is bocsátotta. A földfelosztás ügyében a tárgyalás a miniszteri megbízott, a kormánybiztos, a földtulajdonos és bérlő közt folyamatban is van és annyira előrehaladt, hogy egy-két hét alatt befejeződik.

Ahol nem írták össze az igényjogosultakat. Hajdusámsonban az igényjogosult katonák összeírását a kommunista izgatás hatása alatt megtagadták. A felheccelt emberek, nagyrészt leszerelt katonák, olyan kijelentéseket tettek, hogy nekik nem kell pénzért föld, majd fognak ők maguknak tavaszra annyit, amennyi akarnak. Az esetről az előjáróság jelentése kapcsán melyet az alispán felterjesztett, tudomást szerzett a kormány is, mely most leiratban utasította a vármegyét, hogy egyik arravaló tisztviselőjét küldje Hajdusámsonba a nép felvilágosítására, aki győzze meg a félrevezetett népet álláspontjának tarthatatlanságáról. Ez nehéz, csaknem lehetetlennek látszó feladat, annyira elmérgesítette a kommunista izgatás a közhangulatot. Talán akkor fog észretérni a félrevezetett nép, mikor az egész vármegye területén megindul a földosztás és csak Hajdusámson fog kimaradni belőle. Az igényjogosultak összeírásának elmulasztásával már is sokat késnek és ha még pár hetet késni fognak, akkor az idén már aligha jutnak földhöz. No de kárán tanul a magyar!

Az élelmezési nyomorúság. A múlt évi rossz termés következtében válságos helyzet előtt áll Hajduvármegye közlelmezése. A közlelmezési miniszterium még abból a kevésből is, ami termett, sokat elszállított a megye területéről, viszont az ország azon vármegyeiből, ahol még bőven van élelem, mint a Bácska, Torontál és Temes, a szerb megszállás miatt nem tud szállítani, holott negyvenezer hazatért katonával szaporodott az ellátatlan lakosság száma. Már is rettentő nehézségekkel küzd a vármegye, hogy a mostani, nyomorúságos élelmezési rend fel ne boruljon, pedig még öt hónap múlva lesz csak aratás! Nyakra-főre érkeznek a közlelmezési nyomorúságról szóló jelentések a vármegye minden részéből. Hajduhadház már a vámgabonát is kénytelen volt igénybe venni és Téglásról sürgősen 300 mm. rozs átutalását kéri. Hajdudorog februárra még 100 métermázsa liszt kiutalását kéri. A kormányrendelettel beszüntette a kedvezményes és ingyenes élelmiszer kiosztását, viszont arról értesít, hogy tavaszi buza és rozs vetőmagot készlet hiányában nem utalványozhat, csupán 7000 mm. arpa és 800 mm. zab vetőmagot. Nagyon szomorú a helyzet, be kell osztani minden falatot!

Nagy a sertéshiány. A hazatért katonák derűborúra vágta le a félkövér, sőt a sovány sertéseket is a megyében, aminek következménye már jelentkezni is kezd. Hajduszoboszlón pl. az összes lekötött sertéseket levágták. Püspökladányban a sertéspestis pusztította el a sertésállományt, megtizedelte egyebütt is. Az esztelen gazdálkodásnak keserves következménye lesz.

Nyugalomba vonuló jegyző. Sólyom Antal hajduhadházi jegyző beadta nyugdíjazás iránti kérvényét.

Munkát keres 400 földmunkás. A borsodi alispán értesítette Hajdu vármegyét, hogy Egerlővő községben 400 földmunkás keres munkát. Intő jel ez a hajdumegyei népnek, hogy hagyjon fel a munkakerüléssel, nehogy Egerlővőből vagy máshonnan jöjjenek munkások ide és azok vigyék el a rájuk váró munkabérekert, mert ez a mostani állapot tarthatatlan. Nemesak a mezőgazdaságokban van szükség munkáskezre, hanem a közutak fenntartási munkálatainál is, úgy, hogy az állam-építészeti hivatal a sürgős és már halasztást nem tűrő útfenntartási munkákra a munkanélküli munkások ki-rendelését kérte. Kár volna bevárni a kényszereszközök alkalmazását, azonban még szomorúbb volna, ha Egerlővőből kellene elhozatni Hajdumegyébe az ajánlkozó 400 munkást.

Elég volt a nyulászat. A földművelésügyi kormány leiratban értesítette a vármegyét, hogy a vadászati tilalom felfüggesztését semmi szín alatt sem engedélyezi, úgyis kipusztították eléggé a vadállományt. A miniszter felhívja a törvényhatóságok vezetőit, hogy ilyen kérelmekkel ne is alkalmatlankodjanak a vadásztársaságok.

Szólhámos, aki álnéven jegyző volt. A hajduszováti másodjegyző bigámiájából egyre nagyobb botrány kerekedik. *Berényi György*, e jeles közigazgatási férfiú, aki ellen a vizsgálat megindult, de most már az derül ki, hogy ez csak álnév, igazi neve *Sudriciu* (Szudrics) János gör. kel. vallású, oláh nemzetiségű, rovott múltú írnok, nem is okleveles jegyző, aki megszerezte az elhalt *Berényi György* róm. kath. vallású, okleveles jegyző okmányait és 8 év óta szerepel e néven. Először a püspökladányi község-házán volt írnok, de a debreczeni gyermekmenhelyre szóló, látogatási igazolványokat lopta és rajtaérték a vonaton. Az eljárást a máv. igazgatósága meg is indította ellene. Innen mennie kellett és ezzel a bélyeggel homlokán pályázott a hajduszováti II. jegyzői állásra hamis néven. Az egész község ellene volt, de egyetlen szavazattal, *Nádházy Béni* főjegyző szavazatával megválasztotta a főszolgabíró és hiába felebbezett a község képviselőtestülete, hiába adott be panaszt is a közigazgatási bírósághoz, helybenhagyták a választást. Az ál-Berényi György, aki időközben meg-nősült és a református vallásra tért át, hamis néven, kitűnő protektorokra tett szert. A szerencsétlen nőnek, akit elvett, időközben két gyermeke is született, akik most törvénytelenek lesznek. A község képviselőtestülete a háború alatt, mint nélkülözhetőt, bevonultatta katonának és az ál-Berényi még tiszti tanfolyamot is végzett és mint hadapród szerelt le. Az ál-Berényi nem-

csak bigámiát követett el, hanem a közokirathamisítások egész sorozatát. Tekintettel a várható büntetés súlyosságára, az államügyész elrendelte a szélhámos letartóztatását.

Kommunista gyűlés Debreczenben. Február 5-én este 6 órakor kommunista népgyűlést tartott Debreczenben *Vágó Béla*, a debreczeni szociáldemokrata párt volt titkára, aki annak idején az általános, titkos választójogot hirdette és követelte. Most már a proletárdiktatúrát hirdeti, ami éppen olyan igazságtalan volna, mint az oligarchia bármely formája. A proletárdiktatura eskis a dolgozó polgárság és dolgozó munkásság elnyomatásával érvényesülhet, mint Oroszországban, ahol fegyveresen nyomja el a közszabadságokat. Hogy hová jutott Oroszország a proletárdiktatura alatt, azt már tudja az egész világ. *Oroszország az inség és nyomor hazája lett a bolsevik-i-uralom következtében.* Még évtizedek múlva sem fog talpra állani. A jólét és bőség hazája az észak-amerikai Unio, ahol igazi népuralom van a csillagos lobogó minden államában. Azt akarja a Földműves Népszövetség is, hogy Magyarországon is igazi népuralom legyen, az általános, titkos választójog alapján, de minél hamarabb! Döntsön a nép a saját sorsa felett. Sajnosan kellett tapasztalnunk, hogy *Handler Gyula* debreczeni kormánybiztos csak általános szövegekkel igyekezett megdönteni *Vágó Béla* előadását, amivel tulajdonképpen sikerét nem tudta megerősíteni. De a legszomorúbb az a tény, hogy a szociáldemokraták, akik Debreczenben január 19-én a köztársasági párt, február 2-án pedig a földművestanács, január 26-án pedig Hajduböszörményben a Földműves Népszövetség által összehívott népgyűlések megtartását lehetetlenné tették, a kommunista gyűlés megtartását elősegítették, sőt zavartalan lefolyását is biztosították. Hát osztó igazság ez? A mi őszinte, becsületos nézetünk az, hogy a gyülekezési szabadság megvédése minden vonalon éppen a szociáldemokrata párt legfőbb hivatása, mert a kisebbség jogát a kormányzó többségnek kötelessége megvédelmezni. Debreczenben ez a feladat a szociáldemokrata pártra hárul. Balmazújvároson, Püspökladányban és egyebütt, ahol a Földműves Népszövetség van többségben, ott mi reánk hárul ez a kötelezettség.

Szabad az egyesülés. A balmazújvárosi hadirokkantak egyesületet alakítottak, melynek alapszabályait jóváhagyás végett felterjesztették. A belügyi kormány most azzal küldte vissza az alapszabályokat, hogy az 1919. évi III. néptörvény alapján teljes egyesülési szabadság van és így az alapszabályok nem igényelnek jóváhagyást.

Leszállítják a sör árát Csehországban. A cseh sörgyárak elhatározták, hogy a sör árát február 1-től hektoliterenként 40 koronával leszállítják. Nálunk is ideje volna már.

Felelős szerkesztő: Dr. ECSEDY ISTVÁN.
Kiadja a Hajdumegyei Földműves Népszövetség.

Alapított 1890 **„Dankó” temetkezési vállalat.** Alapított 1890

Debreczen város legrégebb és legdúsabban felszerelt temetkezési vállalata.

✿ Saját villanyerőre berendezett fakoporsógyár. ✿

Debreczen, Kossuth-utca 6. szám.

Telefonszám: Nappal 3-22, éjjel 66.

Debreczen város és a Tiszántuli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.